

Anbefaling: Risikolegemidler

Legemiddelhåndtering - Veileder med anbefalinger for helseforetak i Helse Sør-Øst RHF 2020, Kap.2.2.3

Dato: 4.mai 2020

Hensikt	Forebygge alvorlige hendelser i forbindelse med bruk av legemidler med høy risiko for alvorlig skade/dødsfall.
Bakgrunn	<p>Mange legemidler og legemiddelgrupper kan gi alvorlige konsekvenser hvis de brukes feil eller gis til feil pasient.</p> <p>En risikovurdering både overordnet og lokal skal ligge til grunn for utarbeidelse av interne prosedyrer, opplæring og systemtiltak som f.eks bruk av dobbeltkontroll og dokumentasjon i de daglige rutinene.</p> <p>Med bakgrunn i meldte alvorlige hendelser og påfølgende risikovurdering anbefaler RLF at følgende legemiddelgrupper/legemidler gis særskilt fokus og spesifikke tiltak iverksettes:</p> <ul style="list-style-type: none">• Opioider• Antikoagulantia/antitrombosebehandling• Insulin• Kalium• Lavdose metotreksat behandling (tabletter og ferdigfylt penn)• Gentamicin• Digoksin <p>Listen er ikke uttømmende og må vurderes ihht lokalt legemiddelbruk.</p>
Generelle tiltak	<ul style="list-style-type: none">• Legemiddelsamstemming: Er å lage en liste over alle legemidler pasienten bruker. Listen skal inneholde opplysninger om legemiddelnavn, virkestoff, legemiddelform og styrke, dosering og bruksområde• Legemiddelgjennomgang: En gjennomgang av en pasients totale legemiddelbehandling for å avdekke

	<p>eventuelle forhold som reelt eller potensielt kan interferere med ønsket helseeffekt som valg av legemiddel, dosering, bivirkninger, interaksjoner, avvikende legemiddelbruk mm. Gjennomføres i samråd med behandlende lege</p> <ul style="list-style-type: none"> • Muntlig ordinerer benyttes kun unntaksvis: Hvis muntlig ordinerer skal Closed loop Communication – «lese tilbake» benyttes • Bruke maler i elektronisk kurve, MetaVision • Bruke standard etiketter (NS 7400:2017) ved merking av opptrekk/infusjoner • Benytte bruksklare iv legemidler (f.eks pre-fylte sprøyter, standard EDA m.fl.) • Bruk av perorale sprøyter ved opptrekk av mikstur • Engasjere pasienten i sin egen legemiddelbehandling
<p>Opioider</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Bruk ampuller istedenfor hetteglass om mulig • Kun ha en styrke på lager evt. så få styrker som mulig. • Ved bruk av plaster: Viktig med gode rutiner for oversikt over antall plaster og utskifting av disse (merkes med dato og klokkeslett) • Alle må være godt kjent med håndtering av overdosering • Utarbeide og implementere prosedyre for ordinerer og overvåking (f.eks. fra OUS) • Dobbelkontroll ved bruk av flerdosebeholdere og omregning av dose ved endring av administrasjonsform • Ved utskrivning av opioider, må utskrivende lege beskrive en plan for videre behandling.

Antikoagulasjon / antitrombosebehandling	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre retningslinjer for tromboseprofylakse. • Sikre seponeringsrutiner før operasjon og oppstartsrutiner etter operasjon (obs! Nye perorale antikoagulantia) • Signer daglig for Marevandoserings etter pasientens INR verdi • Forvekslingsfare mellom dosering i antall tabletter og mg • Før alle ordinasjoner i kurve • Se Læringsnotat
Insulin	<ul style="list-style-type: none"> • Sjekk og vurder blodsukkerstatus • Forvekslingsfare mellom langtidsvirkende- og korttidsvirkende insulin • Dobbeltkontroll ved istandgjøring og administrasjon av insulin dersom det benyttes hetteglass • Etabler kontrollrutiner hvis pasienten administrere selv • Se Læringsnotat
Kalium	<ul style="list-style-type: none"> • Forvekslingsfare med kalsiumklorid • Forvekslingsfare mellom peroral og iv administrasjonsform • Dobbeltkontroll ved fortynninger og innstilling av sprøytepumpe • Vær obs på infusjonshastighet og observasjon under infusjoner • Sjekk og vurder kaliumverdier • Se Læringsnotat
Lavdose metotreksat	<p>Tablettbehandling og ferdigfylt penn:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Tydelig dosering (ukentlig) • Advarsel på pakning: Skal ikke brukes daglig

	<ul style="list-style-type: none"> • Kontroll og oppfølging av blodprøver <p>Se Læringsnotat</p>
Gentamicin	<ul style="list-style-type: none"> • Administrering og Monitorering av dose • Overvåking av serumspeil og nyrefunksjon • Redusere dose ved nedsatt nyrefunksjon • Justere dosen ved overvekt ihht lokal rutine
Digoksin	<ul style="list-style-type: none"> • Vurdering av serumkonsentrasjon og monitorering av dose (metning- og vedlikeholdsdose) • Overvåke symptomer på overdosering • Redusere dose ved redusert nyrefunksjon • Være oppmerksom på faren for forveksling av styrke
Referanser	<p>Risikosituasjonslægemidler, Styrelsen for pasientsikkerhed Danmark Læringsnotat, Helsedirektoratet RELIS Nasjonalt kompetansesenter for antibiotikabruk i spesialisthelsetjenesten</p>